

30 Ιουνίου, 1993

[ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Γ. Ε. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ ΛΤΔ.,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 585/92)

Διοικητική Πράξη — Αιτιολογία — Λανθασμένοι συλλογισμοί στην αιτιολογία της προσβληθείσας διοικητικής πράξης στην κριθείσα περίπτωση — Συνέπειες ως προς το εύλογα επιτρεπτό της πράξης.

5 *Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώσεως — Παράνομη αιτιολογία — Δεν είναι επιτρεπτό να μεταβάλλεται η αιτιολογία, με εκ των υστέρων δηλώσεις και μάλιστα από τους δικηγόρους κατά την αγόρευση.*

10 Οι αιτητές επεδίωξαν με την προσφυγή τους, την ακύρωση απόφασης, του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων, απορριπτικής του αιτήματός τους, για μείωση της δασμολογητέας αξίας 145 αυτοκινήτων που εισήγαγαν και που δεν περιλάμβαναν τον αναμενόμενο εξοπλισμό, τον οποίο ενέγραφαν όμως τα σχετικά τιμολόγια.

15 Το Ανωτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

20 1. Είναι λανθασμένοι οι συλλογισμοί που ενυπάρχουν στην αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως.

25 2. Δεν είναι επιτρεπτό να αναπλάθεται ή να αναμορφώνεται η αιτιολογία της κρινόμενης πράξης, με εκ των υστέρων δηλώσεις και μάλιστα από τους δικηγόρους, κατά την ανάπτυξη της επιχειρηματολογίας τους στην αγόρευση.

3. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ήταν εύλογα επιτρεπτή.

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.

Αναφερόμενη υπόθεση:

Geo. Mavrommatis and Co. v. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 1047.

5

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση ημερομηνίας 26 Ιουνίου, 1992, με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα των αιτητών για μείωση της δασμολογητέας αξίας 145 αυτοκινήτων που εισήγαγαν.

10

N. Ιωάννου, για τους Αιτητές.

15

Στ. Ιωσήφ, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

20

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Ο Διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων με επιστολή του ημερομηνίας 26 Ιουνίου 1992 πληροφόρησε τους αιτητές πως το αίτημά τους για μείωση της δασμολογητέας αξίας 145 αυτοκινήτων που εισήγαγαν, απορρίφθηκε. Οι αιτητές επιδιώκουν την ακύρωση της απόφασης αυτής.

25

Οι αιτητές είναι συνεταιρισμός και ασχολούνται με την εισαγωγή και πώληση αυτοκινήτων. Στις 26 Οκτωβρίου 1987 έφθασαν στο λιμάνι της Λεμεσού 145 αυτοκίνητα που οι αιτητές αγόρασαν από την Ιαπωνική εταιρεία M.J. International Ltd (οι προμηθευτές). Η δασμολογητέα αξία τους καθορίστηκε με βάση τη τιμή πώλησης που αναγραφόταν στα σχετικά τιμολόγια σύμφωνα με την επιφύλαξη στο άρθρο 159(1) του περι Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου του 1967 (Ν. 82/67).

30

35

Η υπόθεση για τους αιτητές απλουστεύεται ως εξής: Η τιμολογιακή αξία δεν αντιπροσώπευε την πραγματική αξία των αυτοκινήτων. Προσδιορίστηκε με γνώμονα ότι τα αυτοκίνητα θα έφεραν ορισμένο εξοπλισμό που αναλύοταν με λεπτομέρεια στα τιμολόγια. Αμέσως μετά την άφιξη των αυτοκινήτων στην Κύπρο διαπιστώθηκε πως δεν ανταποκρίνονταν στην περιγραφή τους στα τιμολόγια. Υπήρχαν συγκεκριμένες ελλείψεις στον εξοπλισμό τους και, επομένως, η τιμολογιακή τιμή ήταν μεγαλύτερη από την πραγματική αξία τους. Σύμφωνα με τους αιτη-

40

5 τές η πραγματική αξία θα έπρεπε να προκύψει από την αφαίρεση της αξίας του εξοπλισμού που έλειπε. Απέδωσαν τις ελλείψεις σε απάτη των προμηθευτών κατά των οποίων και άσκησαν αγωγή αφού, παράλληλα, απευθύνθηκαν και προς τους Ιάπωνες κατασκευαστές των αυτοκινήτων (ISUZU Motors Overseas Distribution Corporation).

10 Τα αυτοκίνητα είχαν τελωνιστεί τμηματικά πάνω στη βάση της τιμολογιακής αξίας. Σε κάθε διασάφηση εισαγωγής οι αιτητές διατύπωσαν την επιφύλαξή τους πως η πληρωμή του δασμού γινόταν υπό διαμαρτυρία. Με επιστολή τους ημερομηνίας 12 Αυγούστου 1988 ζήτησαν επιστροφή του δασμού που καταβλήθηκε κατά το ποσοστό που αναλογούσε στην αξία του εξοπλισμού που έλειπε. Ο Διευθυντής τους πληροφόρησε ότι δεν ήταν ενδεδειγμένο να καταλήξει σε απόφαση πριν τη λήξη της αστικής διαδικασίας που εκκρεμούσε. Οι αιτητές επανήλθαν με νέα επιστολή ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1988 με την οποία πληροφόρησαν το Διευθυντή ότι οι κατασκευαστές, αναγνωρίζοντας λάθος, ανέλαβαν με γραπτή συμφωνία που επισυνάφθηκε, να αποζημιώσουν τους αιτητές με το ποσό των 27,500.000 ιαπωνικών γιέν. Με τον τρόπο αυτό, θα διευθετείτο η διαφορά των αιτητών με τους προμηθευτές και η αγωγή εναντίον τους θα αποσυρόταν.

25 Ο Διευθυντής απέρριψε το αίτημα. Η απορριπτική του απόφαση αποτέλεσε το αντικείμενο της προσφυγής αρ. 527/90. Το Ανώτατο Δικαστήριο (Βλ. *Geo. Mavrommatis and Co v. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 1047) δέχθηκε την προσφυγή και ακύρωσε την απόφαση ως αναιτιολόγητη. Το αποτέλεσμα της επανεξέτασης δεν ήταν διαφορετικό. Η αρνητική απόφαση του Διευθυντή περιέχεται, όπως σημείωσα, στην επιστολή του της 26 Ιουνίου 1992 που είναι η ακόλουθη.

35 "Αναφέρομαι στην προσφυγή αρ. 527/90 που έγινε δεκτή από το δικαστήριο, σχετικά με απόφασή μου για απόρριψη του αιτήματός σας για μείωση της δασμολογητέας αξίας των πιο πάνω αυτοκινήτων, λόγω του ότι αυτά δεν έφεραν, κατά τον ισχυρισμό σας, ορισμένο εξοπλισμό και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

40 (α) Σύμφωνα με έρευνα που έγινε μέσω της εταιρείας ISUZU OVERSEAS DISTRIBUTION CORPORATION, στο TOKIO, Ιαπωνίας, τα συγκεκριμένα 145 αυτοκίνητα αγοράστηκαν από τους προμηθευτές σας M.J. International στις ακόλουθες τιμές. 1. KBD27UAW 100 Units @ 850,000 Γεν = 85,000,000 Γεν

2. KBD27UAF 30 Units @ 720,000 Gen = 21,600,000 Gen
3. KBD47UAW 5 Units @1,110,000 Gen - 16,650,000 Gen

(β) Σε μεταγενέστερο στάδιο τα πιο πάνω αυτοκίνητα αγοράστηκαν από την εταιρεία σας με τις τιμολογιακές τιμές που παρουσιάζονται ελαφρά ψηλότερες, όπως είναι φυσικό λόγω κάποιου αναμενόμενου ποσοστού κέρδους από μέρους των προμηθευτών σας. 5

2. Από τα πιο πάνω και το γεγονός ότι οι προμηθευτές σας δεν αποδέχθηκαν απαίτησή σας για μείωση της τιμολογηθείσας αξίας κατά το ποσοστό της αξίας του εξοπλισμού, που κατά τον ισχυρισμό σας έλειπε, φαίνεται ότι η τιμολογηθείσα αξία είναι αντιπροσωπευτική ως αξία των συγκεκριμένων αυτοκινήτων στην κατάσταση που εισήχθησαν. 10 15

3. Έχοντας υπόψη μου όλα τα πιο πάνω στοιχεία, σας πληροφορώ ότι η θέση μου, ότι το αίτημά σας για μείωση της διατιμολογητέας αξίας των υπό εξέταση αυτοκινήτων δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, παραμένει η ίδια." 20

Δεν έχουν εγερθεί ιδιαίτερα νομικά ζητήματα. Το κρίσιμο ερώτημα, κατά τις αγορεύσεις των δυο πλευρών, συνίσταται στο αν οι αιτητές απέδειξαν ότι η αξία των αυτοκινήτων στα τιμολόγια περιλάμβαναν και τον εξοπλισμό που διαπιστώθηκε ότι έλειπε. Όπως το έθεσε η δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση η προσφυγή θα μπορούσε να επιτύχει μόνο εφόσον οι αιτητές αποδεικνυαν ότι "η τιμολογιακή αξία των οχημάτων δεν ήταν αντιπροσωπευτική των οχημάτων ως εισήχθησαν αλλά κάποιο μέρος αυτής αποτελούσε την αξία του εξοπλισμού ο οποίος έλειπε." 25 30

Βρισκόταν στο επίκεντρο της επιχειρηματολογίας των καθ' ων η αίτηση η βασική αρχή σύμφωνα με την οποία το Δικαστήριο δεν υποκαθιστά την κρίση του αρμόδιου οργάνου με τη δική του και συνεπώς δεν επεμβαίνει στην εκτίμηση των γεγονότων αν η εκτίμηση αυτή ήταν εύλογα επιτρεπτή. 35

Το πρώτο που πρέπει να σχολιαστεί είναι η απροθυμία του Διευθυντή να δεχθεί ως αποδεδειγμένο γεγονός την έλλειψη του ορισμένου εξοπλισμού που αναφερόταν στα τιμολόγια ότι έφεραν τα αυτοκίνητα. Ο Διευθυντής αναφέρεται συναφώς σε "ισχυρισμούς" των αιτητών. Αυτή η στάση ξενίζει. Βρισκόνταν εξ αρχής ενώπιον του Διευθυντή η έκθεση εκτιμητή των Lloyd αλλά και τελωνειακά έγγραφα και σημειώματα τελωνειακών λειτουργιών που με σαφή- 40

νεια βεβαίωναν τις ελλείψεις. Η δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση, χωρίς περιστροφές, δέχθηκε ότι πραγματικά έλειπε ο εξοπλισμός που εξειδίκευσαν οι αιτητές. Αυτό θα μπορούσε να είναι και η μόνη ορθή και δίκαιη αντίκρουση των γεγονότων.

5

Ο Διευθυντής, λοιπόν, χωρίς να ξεκαθαρίζει αν δέχεται ή αν δε δέχεται ότι έλειπε εξοπλισμός, έκρινε ότι η τιμολογηθείσα αξία ήταν αντιπροσωπευτική των αυτοκινήτων "στην κατάσταση που εισήχθησαν". Η δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση εισηγήθηκε πως αυτή η λανθασμένη προσέγγιση δεν έχει σημασία. Πράγματι, η πιο πάνω διαφορούμενη διατύπωση θα μπορούσε να θεωρηθεί πως σημαίνει ότι, κατά το Διευθυντή, ήταν στοιχείο αδιάφορο το αν πράγματι έλειπε ο εξοπλισμός που αναφερόταν στα τιμολόγια.

10

Ο Διευθυντής αιτιολόγησε την απόφασή του με αναφορά σε ό,τι έκρινε ότι αποτελούσε το αποτέλεσμα από το συνδυασμό δυο δεδομένων. Το πρώτο ήταν η τιμή πώλησης των αυτοκινήτων από τους κατασκευαστές στους προμηθευτές. Φρόντισε να την πληροφορηθεί με απ' ευθείας επαφή με τους κατασκευαστές. Το δεύτερο ήταν η τιμολογιακή αξία. Η διαφορά μεταξύ των δυο ήταν μικρή και με το δεδομένο ότι τα αυτοκίνητα είχαν εισαχθεί στην κατάσταση στην οποία βρίσκονταν όταν πωλήθηκαν από τους κατασκευαστές, έκρινε ότι θα έπρεπε να θεωρηθεί, η διαφορά εννοώ, ότι αντιπροσώπευε το αναμενόμενο ποσοστό κέρδους των προμηθευτών και ότι, επομένως, δεν ήταν ορθό ότι η έστω διαπιστωθείσα έλλειψη του εξοπλισμού διαφοροποιούσε την πραγματική αξία των αυτοκινήτων.

15

20

25

30

35

40

Θεωρώ λανθασμένους τους συλλογισμούς που ενυπάρχουν στην αιτιολογία της απόφασης. Είναι αυτονόητο πως τα αυτοκίνητα δε θα ήταν δυνατό να έχουν την ίδια πραγματική αξία και με τον εξοπλισμό και χωρίς αυτό. Η τιμολογιακή αξία περιλάμβανε και τον εξοπλισμό. Όμοια αυτοκίνητα χωρίς τέτοιο εξοπλισμό θα είχαν σαφώς μικρότερη πραγματική αξία. Δεν τέθηκε σε κανένα στάδιο υπό αμφισβήτηση η γνησιότητα των τιμολογίων. Αντίθετα, ήταν σ' αυτά που στηρίχτηκε ο Διευθυντής για τον αρχικό προσδιορισμό της δασμολογητέας αξίας των αυτοκινήτων. Σε τρία διαδοχικά σημειώματα αρμόδιοι τελωνειακοί λειτουργοί αναφέρθηκαν στη διαπίστωση, μετά από έρευνα, ότι η τιμολογιακή αξία ήταν αντιπροσωπευτική της πραγματικής αξίας των αυτοκινήτων που έφεραν το συζητούμενο εξοπλισμό. (Βλ. κυανά 195 - 197, 202 και 204). Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον το πρώτο από τα πιο πάνω σημειώματα. Περιέχει εισήγηση για μείωση της δασμολογητέας αξίας κατά το ποσοστό που αναλογεί στον εξοπλισμό επειδή:

- "(α) Τα αυτοκίνητα δε συμφωνούν με την υποβληθείσα παραγγελία,
- (β) Η έλλειψη βεβαιώνεται από το τελωνείο και από την ασφαλιστική εταιρεία, 5
- (γ) Τα αυτοκίνητα στη μορφή που εισήχθησαν είναι υποδεέστερα από τη συμφωνηθείσα τιμή αγοράς, και εφόσον οι τιμολογιακές τιμές όπως αναφέρθηκαν πιο πάνω εάν εισήγοντο όπως παραγγέλθηκαν θα αποτελούσαν ικανοποιητική βάση για σκοπούς επιβολής δασμών. (Η υπογράμμιση ανήκει στον τελωνειακό λειτουργό). 10

Την πιο πάνω εισήγηση ακολουθεί δεύτερη, από άλλο λειτουργό, στην οποία και καθορίζεται το ποσοστό της μείωσης που, κατά τη γνώμη του, εδικοιολογείτο να γίνει. 15

Στο πλαίσιο του συνόλου των γεγονότων, αυτή ήταν και η ορθή προσέγγιση. Η αναζήτηση της αρχικής εργοστασιακής τιμής και η προσπάθεια προσδιορισμού της αξίας με υποθέσεις όπως αυτές που αναφέρονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, δεν είχαν τη θέση τους αφού ήταν αποδεκτό ότι η τιμολογιακή αξία αντιπροσώπευε την αξία των αυτοκινήτων με τον εξοπλισμό που εξειδικευόταν στα τιμολόγια. 20 25

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο. Οι κατασκευαστές κατέστησαν σαφές στο Διευθυντή ότι η τιμή πώλησης των αυτοκινήτων στους προμηθευτές των αιτητών προσδιορίστηκε με το δεδομένο ότι τα αυτοκίνητα ποτέ δεν θα εξάγονταν στην Κύπρο και πως οι τιμές όταν τα αυτοκίνητα προορίζονται για εξαγωγή δεν είναι πάντοτε οι ίδιες. (Βλ. κυανά 174 και 201). Επομένως, η τιμή πώλησης από τους κατασκευαστές προς τους προμηθευτές δεν μπορούσε, τουλάχιστον χωρίς περαιτέρω διερεύνηση, να θεωρηθεί ότι προσφερόταν ως στοιχείο για την εξεύρεση της πραγματικής αξίας των αυτοκινήτων "στην κατάσταση που εισήχθησαν". 30 35

Στην προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρεται ως παράλληλο στοιχείο που μαζί με τα υπόλοιπα τη δικαιολογούσαν, το γεγονός ότι οι προμηθευτές δεν αποδέχθηκαν την απαίτηση των αιτητών για μείωση της τιμολογηθείσας αξίας κατά το ποσοστό της αξίας του εξοπλισμού ο οποίος γνωρίζουμε, πλέον, ότι έλειπε. Το τί έκαμαν ή δεν έκαμαν οι προμηθευτές εκ των υστέρων, όταν μάλιστα οι αιτητές τους κατηγορούσαν για απάτη, δεν μπο- 40

ρούσε να έχει σημασία. Η όποια αντίδραση των προμηθευτών στην αξίωση των αιτητών για αποζημιώσεις δε διαφοροποιούσε τα σταθερά δεδομένα που υπήρχαν.

5 Στην αγόρευση για τους καθ' ων η αίτηση προβλήθηκε και η
 άποψη πως η απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή γιατί οι αιτητές δεν
 παρουσίασαν (α) δικαστική απόφαση εναντίον των προμηθευτών,
 (β) απόδειξη ότι οι κατασκευαστές πλήρωσαν πράγματι στους αι-
 10 τητές το ποσό των 27.500.000 γεν ως αποζημιώσή τους για τον
 εξοπλισμό που έλειπε και (γ) στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι
 μειώθηκε το ποσό της τραπεζικής πίστωσης που είχε ανοιχθεί.

Πρώτα από όλα, δε στηρίχτηκε η προσβαλλόμενη απόφαση σε
 τέτοιους συλλογισμούς και είναι γνωστό πως δεν είναι επιτρεπτό
 15 να αναπλάθεται ή να ανομορφώνεται η αιτιολογία με εκ των υστέ-
 ρων δηλώσεις και μάλιστα από τους δικηγόρους κατά την ανάπτυ-
 ξη της επιχειρηματολογίας τους στην αγόρευση. Όπως σημείωσα,
 αρχικά ο Διευθυντής πήρε τη θέση πως δε θα έπρεπε να καταλήξει
 20 σε απόφαση πριν την εκδίκαση της αγωγής που ασκήθηκε. Είναι
 προφανές ότι στη συνέχεια είδε το θέμα διαφορετικά εξ ου και η έκ-
 δοση της πρώτης απόφασης και στη συνέχεια της προσβαλλόμενης.
 Και πάλιν, όμως, δεν μπορώ να δώ γιατί ήταν απαραίτητη η εκδί-
 καση της αγωγής τα επίδικα θέματα της οποίας, μάλιστα, δεν έχουν
 25 συγκεκριμενοποιηθεί, ενόψει των διαπιστώσεων στις οποίες οδη-
 γούσαν τα στοιχεία που ήδη υπήρχαν. Εκτός από αυτό, δε θα ήταν
 ορθό να γίνεται λόγος για εκδίκαση της αγωγής όταν βρισκόταν
 ενώπιον του Διευθυντή η συμφωνία για την καταβολή αποζημιώ-
 σης από τους κατασκευαστές στους αιτητές και για επακόλουθη
 30 απόσυρση της αγωγής. Τελικά, το αν οι αποζημιώσεις πράγματι
 πληρώθηκαν ή το αν μειώθηκε το ποσό της πίστωσης είναι στοιχεία
 εντελώς άσχετα. Ουδέποτε αμφισβητήθηκε η γνησιότητα της συμ-
 φωνίας που συνάφθηκε προς ρύθμιση της διαφοράς. Η εκτέλεση
 των συμβατικών υποχρεώσεων που προέκυπταν από αυτή δεν επι-
 35 καιολογείτο να συσχετισθεί προς το διερευνούμενο θέμα.

Για τους πιο πάνω λόγους καταλήγω ότι η προσβαλλόμενη
 απόφαση δεν ήταν εύλογα επιτρεπτή. Η προσφυγή επιτυγχάνει
 και η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται με έξοδα υπέρ των
 40 αιτητών.

*Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα
 υπέρ των αιτητών.*